Nummer 23. — 1 — 10 October 1834.

NEDERLANDSCHE STEMMEN

OVER

GODSDIENST, STAAT-, GESCHIED- EN LETTERKUNDE.

Gelijk er geschreven is: Ik hebbe geloofd, daarom heb ik gesproken, zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook.
2 Cor. IV: 13.

DE VOLHARDING DER HEILIGEN.

(Brief aan de Hebreën, Hoofdſt. VI. v. 4 tot 12.)

Het geloof is een genadegifte, het is een werk van God (*); dat, namelijk, hetwelk niet is een *dood geloof*, *dat de werken niet heeft* (†), maar een geloof *werkende door de liefde* (§), een geloof, dat niet blootelijk groote krachten oefent naar buiten (**), maar in het binnenſte des harten levendig, Christus omhelst, en door en in Hem het eeuwige leven deelachtig maakt. *De genadegifte nu en de roepinge Gods zijn onberouwelijk* (††); het *goede werk*, *dat Hij begonnen heeft*, *dat voleindigt Hij tot op den dag van Jeſus Christus* (§§); die geloofd hebben *worden verzegeld met den Heiligen Geest der beloſte* (***); *mijne ſchapen hooren mijne ſtemme*, zegt de Heere, *en ik geve haar het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid; en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken* (†††). Hij zelve heeft voor hen gebeden, dat, ſchoon zij ook tot hunne groote droefheid *ſtruikelen in velen*, en diep, zeer diep kunnen komen te vallen, *hun geloof evenwel niet ophoude* (§§§); Petrus voorbeeld getuigt het onder de duizenden.

Ziedaar eenige dier menigvuldige uitſpraken van Gods onfeilbaar woord, waarop de Kerk van Christus hare belijdenis grondt aangaande de volſtandigheid der ware geloovigen tot den einde; eene leer, welke nevens die van 's menſchen erfſchuld, zonde, en onmacht, mitsgaders die van Gods vrije en alvermogende ontferming daar tegen over, bepaaldelijk als een pand der leere aan onze Gereformeerde kerken was toevertrouwd, en als zoodanig ook in ons vaderland eenmaal krachtig en getrouw beleden en verdedigd werd. »Alzoo bekomen zij »(de wedergeborenen) dan dit, (zeggen op dit ſtuk de Be»ſluiten van de Dordrechtſche Synode, Hoofdſt V. art. 8), »niet door hunne verdienſten of krachten, maar uit »de genadige barmhertigheid Gods, dat zij noch gant»ſchelijk van het geloof en de genade uitvallen, noch »tot den einde toe in den val blijven of verloren gaan. »Hetwelk, zoo veel haar aangaat, niet alleen lichtelijk »zoude kunnen geſchieden, maar ook ongetwijfeld ge»ſchieden zoude: doch ten aanzien van God kan het »gantſchelijk niet geſchieden, dewijl noch zijn raad »veranderd, noch zijne belofte gebroken, noch de roe»ping naar zijn voornemen wederroepen, noch de ver»dienſte, voorbidding en bewaring van Christus krach»teloos gemaakt, noch de verzegeling des H. Geestes »verijdeld of vernietigd kan worden."

De tegenwerpingen tegen deze zoo troostvolle als ontzachelijke waarheid ingebracht, voor zooverre die uit het bedenken eener verduisterde en altijd Gode wederſtrevige *natuurlijke rede* afgeleid worden, is het ons voornemen hier niet te wederleggen. Doch voor zoo verre men met den Bijbel in de hand over derzelver ſchriftmatigheid twist of twijfel voert, wenſchen wij door een enkel voorbeeld aan te toonen, hoe ook in dit ſtuk de Schrift met de Schrift vergeleken, en door zich zelve verklaard, de tegenredenen oplost, de waarheid in hare helderheid en onveranderlijkheid doet uitkomen.

De plaats uit den brief aan de Hebreën (VI. v. 4—6) is bekend, waarin men de mogelijkheid van een afval der heiligen, dat is, ware *Christgeloovigen* duidelijk genoeg meent erkend te zien. *Het is onmogelijk*, dus luidt zij, *degene die eens verlicht geweest zijn*, *en de hemelſche gave geſmaakt hebben*, *en des Heiligen Geestes deel-*

(*) Eph. II. v. 8. Phil. I. v. 29 enz. (†) Jac. II. v. 17. (§) Gal V. v. 6.
(**) 1 Cor. XIII. v. 2. (††) Rom. XI. v. 29. (§§) Phil. I. v. 6.
(***) Eph. I. v. 13, 14. (†††) Joh. X. v. 27, 28. (§§§) Jac. III. v. 2. Luc. XXII. v. 31, 32.

achtig geworden zijn, en gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachten der toekomende eeuwe en afvallig worden, die wederom te vernieuwen tot bekeering; als welke haar zelven den Zone Gods wederom kruisigen en openlijk te schande maken. De gevolgtrekking schijnt (oppervlakkig) als van zelve deze te zijn: derhalve kunnen dezulken die eenmaal het geloof deelachtig waren, dat geloof ook weder verliezen, afvallen, onherstelbaar afvallen.

Doch wat, indien het met zekerheid kan aangetoond worden, dat degenen, van welke hier eerst zoo uitnemende, daarna zoo ontzettende dingen gezegd zijn, alles behalve *het geloof* (immers dat geloof, hetwelk wij bij de intrede van dit betoog als het alleen-waarachtige en dien naam waardige uit Gods woord beschreven) deelachtig kunnen zijn geweest? Wij leeren het ten klaarste uit den onmiddelijken zamenhang der Apostolische redeneering. Want nadat hij deze hoog bevoorrechten, straks diep gevallenen, of liever geheel vervallenen (Gr. παραπεσόντας) vergeleken heeft bij *eene aarde die doornen en distelen draagt, verwerpelijk is, nabij de vervloekinge, en haar einde tot verbranding* (v. 8); zoo laat hij tot gerust,stelling zoo wel als tot opwekking der ware geloovigen, dergenen die hij *broeders*, die hij *geliefden* noemt, deze woorden volgen (vs. 9): *wij verzekeren ons van u* BETERE *dingen, en met de zaligheid gevoegd* (Gr. ἐχόμενα σωτηρίας, *die aan de zaligheid vast zijn*). En wat waren dan nu deze *betere*, deze *met de zaligheid* (in tegenoverstelling van de vroeger vermelde bloot uitwendige gaven) *gevoegde*, van de zaligheid onafscheidelijke dingen? Het is *de arbeid der* LIEFDE (v. 10), het is de *volle verzekerdheid der* HOPE (v. 11), het is *de navolging dergenen, die door* GELOOF *en lankmoedigheid de belostenisse beërven* (v. 12). Nu, onder alles, dat in v. 4 en 5 opgenoemd werd, komen juist deze dingen, aan welke alleen en uitsluitend de zaligheid verbonden wordt, niet voor. Zoo waren dan ook de aldaar bedoelde voorwerpen geene ware in Christus geloovigen, Christus liefhebbenden, op Christus hopenden, uit water en Geest wedergeborenen, van God derhalve voor de grondlegging der wereld uitverkorenen, maar zij waren bloot en alleenlijk rijk begaafde, grootelijks door den Geest Gods die Zijne tegenwoordigheid in de Gemeente door krachten en gaven openbaar maakte, opgetrokkene *tijdgeloovigen*, hoedanige èn elders in de Schrift, èn bij name door den Heere zelven in de gelijkenis van den Zaadzaaier, ons beschreven worden (*). Zij waren *verlicht* geworden (Gr. φωτισθέντες), ja, maar alleenlijk door eene bestraling met de *kennis der waarheid* (Hebr. X. v. 26) uitwendig, niet inwendig door eene *opening des harten* (Hand. XVI v. 14), *een schijnen van God in de harten tot verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jesus Christus* (2 Cor. IV. v. 6); zij hadden de *hemelsche gave gesmaakt*, dat is (gelijk het onmiddelijk daarna verklaard wordt): zij waren *des Heiligen Geestes deelachtig geworden*, zij hadden de wondergaven en krachten des Heiligen Geestes ontfangen, doch zij hadden niet met de ware geloovigen *gesmaakt, dat de Heere* (zelve) *goedertieren is* (1. Pet. II. v. 3), noch ook den Geest bij hen blijvende, in hen wonende, met hunnen Geest getuigende, voor hen biddende (Rom. VIII.), hetgeen alleen het kenmerk is van degene die *niet uit verganke lijken, maar uit onverganke lijken zade door het levende en eeuwig blijvende woord Gods zijn wedergeboren* (1 Pet. I. v. 23). Zij hadden *gesmaakt* (*gesmaakt* wederom, niet in zich als voedsel opgenomen, door de bewerking van het geloof des harten zich geëigend) het *goede woord Gods*, en *de krachten der toekomende eeuwe*, dat is, de wonderkrachten die bij de prediking en openbaring van het koninkrijk van Jesus Christus voorzegd waren, (Hand. II. v. 17—19), en die voor eenen tijd het deel konden zijn ook van dezulken, die van het wezen der zaak, van Jesus Christus, zijn persoon, zijne genade, zijnen Geest, voor zich zelven, voor hunne eeuwige behoudenis, voor hunnen eenigen troost in leven en sterven, geen kennisse hadden of begeerden te hebben, maar aan de uitwendige heerlijkheid der gaven genoeg hadden, en (gelijk het den natuurlijken mensch eigen is) om de gave den Gever zelven voorbij zagen, en niet lief hadden. Van dezulken sprak de Mond der waarheid: *Velen zullen te dien dage tot mij zeggen, Heere, Heere, hebben wij niet in uwen naam geprophe teerd, en in uwen naam duivelen uitgeworpen, en in uwen name vele krachten gedaan? En dan zal ik hen* (namelijk die dat gedaan hadden, zonder ook *den wille des Vaders die in de hemelen is* te doen) *openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend. Gaat weg van mij, gij die de ongerechtigheid werkt* (*). Van dezulken zijn ons tot ontzettende voorbeelden een Judas in de geschiedenis des N. Testaments; een Saül (†), een Bileam in die des Ouden. Een huurling, een valsche Propheet was deze laatste, nimmer of te voren of naderhand onder het geloovig Israël of zijne bijwoonders gerekend, en toch, zoo lang *de Geest van God op hem* is, zoo kan hij het, zonder onwaarheid te zeggen, uitroepen: *Bileam, de zone Beors spreekt, en die man dien de oogen geopend zijn, spreekt. De hoorder der reden Gods spreekt, en die de wetenschap des Allerhoogsten weet: die des Almachtigen gezichte ziet, die verrukt wordt, en dien de oogen ontdekt worden* (§). Neen, het zijn de hooge verrukkingen en ontdekkingen, zelfs de wondergaven en krachten door den Heiligen Geest niet, die eene ziele kunnen behouden van den dood, het is niet *de prophetie*, het zijn niet *de verborgenheden en alle de wetenschap, de talen van menschen en Engelen*, zelfs *het geloof niet, dat bergen verzet*, dat op zich zelve genomen het onbedriegelijk kenmerk daarstelt van eens Christens genadestaat; maar een iegelijk onderzoeke zich zelven, of hij het geloof heeft (hoe zwak dan ook, hoe klein ook nog, hoe vaak en

(*) Matth. XIII. v. 18 enz.

(*) Matth. VII. v. 21, 22. (†) 1 Sam. XIX. v. 20—24.
(§) Num. XXIV. v. 15, 16.

fel beftreden) hetwelk Christus omhelst, naar Christus uitgaat, om Hem zelven, en niet alleenlijk om Zijne gaven! Niet dat een zulke *na de beste gaven* niet zoude mogen, ja, *moeten ijveren* (*); maar nimmer anders dan in *dien veel uitnemender weg*, dien de Apostel onmiddelijk daarop aanwijst (†): *Geloof, hope, liefde, deze drie: en de meeste van deze is de liefde!*

EUROPA.

Wanneer men als het *doel der wereldgefchiedenis* aanmerkt hetgeen de *Nederlandfche Stemmen* vroeger (in N°. 8) als zoodanig voorftelden, dan is niet alleen de gewijde gefchiedenis (die van Israël) maar ook die van Europa nog geheel anders belangrijk en gewichtig dan wanneer men dit werelddeel blootelijk befchouwt als overtreffende de overige in verlichting en befchaving; dan blijkt het duidelijk tot eene geheel bijzondere roeping en beftemming te zijn afgezonderd geworden, in de historie der menschheid van groote beteekenis.

De profetifche uitfpraak door den tweeden ftamvader onzes geflachts, over zijne drie zonen, van welke de aarde is bevolkt geworden, gedaan, heeft het lot van ons werelddeel in dat van zijn oudften zoon en deszelfs nageflacht, op eene treffende wijze bepaald: *God breide Japhet uit* (d. i. doe hem overvloedig vermeerderen) *en hij wone in Sems tenten.* Vierentwintig eeuwen daarna werd deze godfpraak door den Apostel der heidenen, die zelf het Evangelie het eerst in Europa verkondigde, in een ander maar met dat eerfte zeer overeenkomftig beeld aan de bekeerde Romeinen herhaald als hij het »wonen van Japhet in Sems tenten" uitdrukte door het »inenten van Japhets wilde takken op den olijfboom van Abraham"; eene gebeurtenis die het tusfchenruim, van de verwerping en afhouwing der natuurlijke takken tot op de weder-inenting derzelve, vervullen moet; waaruit dan ook blijkt dat deze inwoning van Japhet geene voor altoosdurende in bezitneming in zich fluit, gelijk de verovering van des gevloekten Kanaäns have en woonftede door Hebers nakomelingen was, maar eene tijdelijke huisvesting, die hoe gewichtig ook voor de gefchiedenis der volken, eenmaal zal ophouden, wanneer de Heer zelve wederom zal verfchijnen in zijnen tempel; en de aarde zal vervuld worden van zijne kennis, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken.

Die gefchiedenis van Europa, voor ons, als behoorende tot deszelfs Christenvolken met reden van zoo hoog belang, en met welker kleinfte bijzonderheden de historifche ftudie zich zoo zorgvuldig bezig houdt, is met al hare heerlijkheid, met al de groote omwentelingen die zij vertoont; het ftichten van de ftaten en rijken, welke zij bevat; de eeuwen die zij vervult, en de hooge beteekenis die ons hart aan dat alles hecht, toch niet anders dan *de tijd eener inwoning;* hooggewichtig boven de lotgevallen onzer vroege voorvaderen vóór die inwoning; hoogst aanmerkelijk boven de gebeurtenisfen en bedrijven der natiën, die het voorrecht dezer bij- en inwoning niet genieten; maar toch met dat al een tusfchentijd, befloten binnen de perken *hier* van de verwoesting en wegvoering van Jeruzalem en Juda, *ginds* van de wederkeering van dat volk dat bemind is om der vaderen wil, in die tenten van Sem, die hun oorfpronkelijk toekomen.

Dit mag de Christen nimmer vergeten, wanneer de Gefchiedenis, vooral van het nieuwer Europa, hem wordt voorgefteld als tafereel van hetgeen de menschheid door verlichting (zelfs in den waren zin, als *Christelijke* verlichting) worden zoude. God de Heere toch, bij wien eeuwen zijn hetgeen voor ons oogenblikken gelden, *bij wien duizend jaren zijn als één dag en één dag als duizend jaar*, ziet over deze achttienhonderd jaren, over welker kerkelijke gefchiedenis alleen wij zoovele boekdeelen vullen, henen, als over eene korte inlegering in de tenten van zijn uitverkoren volk, aan hetwelk eigenlijk de eerfte rang onder de natien en ftammen der volkeren toekomt. Zelfs de hervorming, hoe vele weldaden zij over Europa gebracht heeft, hoe helder zij hier en daar de kandelaar van het Evangelie in enkele landen of gemeenten heeft ontftoken of doen branden, leed ook doorgaans aan de gebreken en onvolkomenheden in kerkbeftuur of vereeniging harer kerken met den ftaat, die zulk een toeftand van *interim* (mag men zoo fpreken) noodzakelijk verzellen; en hoeden wij ons, geen duurzame rust, geen blijvenden bloei van het Christendom te verwachten, voor dat *Hij* zal verfchenen zijn, *wiens Rijk een eeuwig Rijk zijn zal en alle heerfchappijen zullen Hem gehoorzamen.*

Doch ook zelfs in deze ondergefchikte beftemming van Europa, die wij aanwezen, blijft ons dit werelddeel gewichtig en dierbaar. Niet onverfchillig mogen ons achttien eeuwen in de dienst en onder de weldaden van den Christus Gods, wiens trouw gedurende al dien tijd aan de zijnen nooit ontbrak, immer wezen of worden (*). Het is dikwijls voldoende opgemerkt, hoe het Christendom een aanzienlijk deel had in elke ontwikkeling, bij elke groote gebeurtenis van Europa, en hoe zelfs de vervolgingen en verdrukkingen, uit deszelfs verbastering en ontaarding ontftaan, tot bevestiging der waarheid geftrekt hebben. Voegen wij nog de opmerking daarbij, dat ons werelddeel zijn veelbeduidend overwicht over de overige deelen der aarde niet langer behouden heeft, dan het aan het Christendom vasthield, en dat juist deze Eeuw des openbaren ongeloofs het dien voorrang ziet verliezen, dien het vroeger genoot omdat aan hetzelve de woorden Gods waren toebetrouwd geworden en het die bewaarde.

Onverftandig en onberaden is het dus, dit Europa dat zoovele eeuwen lang zoowel voor volken en ftaten als voor bijzondere perfonen en huisgezinnen de zegeningen der nationaal beleden en algemeen geloofde waar-

(*) 1 Cor. XII. v. 31. (†) 1 Cor. XIII. v. 13.

(*) Zeer lezenswaardig is hierover het Engelfche werk van EDW. RYAN, *The history of the effects of Religion on mankind.* Edinb. 1806; te Parijs in 1810 in het Fransch vertaald.

heid genoten heeft, te willen hervormen naar het voorbeeld van America; een werelddeel dat eenen zoo gansch anderen aanleg en bestemming van den aanvang af had; dat geene eeuwlange christelijke herinneringen kent, en welks bevolking uit geheel andere elementen bestaat dan de Europesche (*). Doch deze zucht tot opvolging van Americaansche voorbeelden zelve is een teeken des tijds; waaruit blijkt, hoe grootendeels ons werelddeel is afgeschoven van het fundament, waarop het eenmaal, onder Gods kennelijke leiding en bestuur gevestigd werd. Het is twijfelachtig of de Inquistiedwang uit Europa aangebracht meer kwaad aan America gedaan heeft dan de ontijdige en ongepaste navolging der Americaansche voorbeelden aan Europa doen kan.

Al mocht dan ook Europa zijne bijzondere beduidenis voor de christelijke kerk verloren hebben, altoos zullen de niet Europesche volken groote erkentenis verschuldigd zijn aan een werelddeel, dat zoo lange de bewaarster is geweest van die waarheid, welke niet algemeen verbreid kon worden, eer zij in een beperkter ruimte ingesloten (het oude Israël getuigt ons dit), haar loop als zoodanig volbracht had; voor een werelddeel, dat hun de waarheden des geloofs zal hebben medegedeeld, nog vóór dat het die zelf verloor; en waar de gemeente van Christus eeuwen lang heeft gebeden voor de roeping en bekeering van hen die nog *in duisternis en doodsschaduwe gezeten waren.*

Onder deze behoort ook het Nageslacht van Cham. Offschoon in de eerste eeuwen des Christendoms ook daaruit eenige eerstelingen werden toegebracht, zoo is het toch blijkbaar dat Cham nooit in Sems tenten gewoond, Chams wilde takken niet op Abrahams stamboom zijn ingeënt geworden.

Maar offschoon wij erkennen, dat eene rechtvaardige straffe Gods op dat geslacht van wegen den in hun Stamhoofd door hen gehoonden Aartsvader moge rusten; offschoon wij de aanvankelijke vervulling daarvan zien in de verdelging der Kananitische volksstammen, uit het door hen ingenomen gebied van Sems nakomelingschap, Kanaän; offschoon wij aan die straf de eeuwlange slavernij der Africaansche lijfeigenen toeschrijven; ook hunne bevrijding uit de dienstbaarheid ziet de Christen, wanneer die op geloof en kennis des Evangelies gegrond is, even als die der Joden, met hopende verwachting te gemoet.

Men ziet alzoo in hoe ver de *Nederlandsche Stemmen* van het thans vrij algemeen doordringend gevoelen zijn, »dat het verouderde Europa zijnen tijd gehad heeft." Immers niet zoo zeer de *veroudering*, maar de *ontrouw* van een volk of volken, wien de woorden waren toebetrouwd (†), is de oorzaak van hunnen val. En in volken wordt deze nog meer kenbaar thuis gezocht dan op bijzondere personen, wijl dezen eene toekomst der vergelding na dit leven wacht, welke de eerste niet te gemoet snellen, omdat zij na dit leven niet volksgewijze meer zullen bestaan.

Indien dan nu de verwerping van Israël voor eenen tijd de aanneming is geweest van ons, die vroeger heidenen waren, hoeveel te meer zal de wederkeering van Sems geheiligd nakroost, in zijne eigene tenten, voor de wereld zijn? Voorzeker een leven uit de dooden! Zoo heeft dan God ze alle (naar het woord des Apostels) onder de ongehoorzaamheid besloten; opdat hij allen zoude barmhartig zijn! SEM, in zijn erfelijk Azie het eerst tot de kennis der waarheid geroepen in één uitverkoren stam, dien van Heber, Abraham, Izaak, Jakob; JAPHET in zijn Europesche nageslacht geroepen tot de inlegering in de tenten van zijnen broeder, tot heden toe; CHAM (schoon beide gediend hebbende, en de laatste bevrijd en verlicht) deelende in Sems zegeningen, dan wanneer deze in zijne woningen zal hersteld en vermenigvuldigd zijn! Welk een heerlijke schakel der verkiezing!

Maar men ziet ook uit de gewichtige plaats die Europa in dezen schakel van lotwisselingen en eeuwbedeelingen inneemt, met hoeveel wijsheid in het Nieuwe Testament onzes Heeren, zoo uitnemend voor deze Europesche eeuwbedeeling verordend, de overgroote meerderheid der Apostolische brieven door middel van dien Apostel ons geschonken zijn, wien de prediking des Evangelies in Europa, immers voor zoover wij die uit de Handelingen der Apostelen kennen, eerst en meest was toebetrouwd (PAULUS). De Kerkelijke Geschiedenis toont den hoogen invloed dien met name de Brieven aan de Romeinen en aan de Galaten ten tijde, en tot bewerking van de Hervorming hebben uitgeoefend. De Openbaring van Joannes, offschoon ook toen belangrijk tot oprichting van den moed der geloofsgetuigen, schijnt meer (wat het recht verstand betreft) voor den tijd dien wij bij de algemeene wording van het ongeloof beleven, bestemd te zijn.

Want ook nog mag men voor Europa hooggewichtige, offschoon, juist om dat algemeen ongeloof, vreesselijke lotwisselingen te gemoete ziet. Ook nog kan Europa met het talent, haar toebetrouwd, voor zoo ver zij het nog behouden heeft, veel gewichtigs uitwerken; maar strijd en worsteling schijnt in alle gevalle aanstaande; en zonder strijd en worsteling, vooral tegen den Overste dezer wereld, mag men niet hopen, dat de HEER één zal zijn, en zijn naam één zal worden over de gansche aarde!

Bericht.

De *Nederlandsche Stemmen* worden voor het aanstaande halfjaar van November tot Mei met een tweede Deel vervolgd. De inteekeningen, die voor den eersten November niet zullen ingetrokken zijn, worden beschouwd als voor het tweede Deel verlengd.

(*) Men heeft lang getwist of America uit Europa door Groenland, uit Africa, of noordelijk uit Azie, of zuidelijk, bevolkt is geworden. Het overgroote verschil van zeden, taal en overleveringen der volken die het bewonen, hebben in onzen tijd met veel grond doen vermoeden dat de bevolking van America oorspronkelijk uit alle drie de oudere werelddeelen, schoon in ongelijke mate, moet afstammen.

(†) Psalm CIII. v. 5. Rom. XI. v. 20.

TE AMSTERDAM, BIJ G. VAN PEURSEM, IN DE NIEUWE SPIEGELSTRAAT BIJ DE KERKSTRAAT.